

Når barn er blitt slått

Kjære Eva og Henrik!

Hva skjer med mennesker som er blitt slått som barn? Hva kan gjøres for å rette opp skadene?

Hva med barnet som fortsatt bor hjemme, og som har opplevd å bli slått? Hvordan kan det hjelpes?

Jeg tenker her på barn som er blitt slått opptil ti ganger før de fylte seks år.
S. L.

Kjære S. L.!

Du søker svar på en rekke viktige og vanskelige spørsmål, spørsmål som ikke kan stå alene. Mange faktorer og forhold har betydning for helheten og sammenhengen for den enkeltes opplevelser, utvikling og erfaring.

Det å bli slått er en krenkelse, en smertefull og skremmende opplevelse. Påstanden om at det å bli slått for enkelte slag eller klaps ikke får avgjørende følger, finnes fortsatt hos mange. Dette fordi vi har fått dette budskapet fra våre foreldre, som igjen har fått det fra sine foreldre.

Denne overbevisningen hjelper barnet til å gjøre sin smerte mindre, og komme over den. Påstanden medfører imidlertid en manglende følsomhet hos de voksne overfor barnets smerte. Breddere sett kan dette resultere i at hver generasjon blir utsatt for såkalt harmløse korreksjoner som minsker innlevelsen og forståelsen for den smerte som påføres et annet menneske.

Vi kan stadig høre utsagnet: Det skadet ikke meg å bli slått. Derfor skader det heller ikke mitt barn. Den som sier dette, innser ikke at dette utsagnet er galt, fordi hun/han aldri har utfordret og undersøkt det nøyere. Svaret vil de kunne finne i sitt eget indre, i det fortrengte barn vi alle har i oss. Kontakt med dette gir oss erindringen om hvordan det er når behov ikke dekkes, når vi avvises, overses, ydmykes. Men det gir også en mulighet for å komme videre, å forstå oss selv og finne nye muligheter.

Det indre møte vekker angst. Hvis det er for stor frykt for erindringen fra barneårene, kan det være en fordel å få hjelp av en terapeut for å få bearbeidet disse forhold, slik at en kommer ut av det fengselet frykten og anngsten kan oppleves som.

Ønsker vi at våre barn blir selvstendige individer, med egne meninger og mål, eller ønsker vi oss at de blir veltilpassede, konforme mennesker? Svaret på dette spørsmålet vil prege våre reaksjoner og handlinger overfor barnet.

Undersøkelser i utlandet viser at langt over halvdel av foreldrene oppdrar barna til konformitet. Fysisk avstraffelse er et vanlig virkemiddel. Konformitet krever underkastelse i forhold til andre, og tilside-settelse av egne behov og følelser. Barnet må tilpasse seg den voksnes behov, være som den

voksne ønsker, uten at det selv har forståelse for dette.

Barnet møtes med foreldrenes forventninger, og disse påvirker dets opplevelse av hverdagen og utviklingen av personligheten. Hvis barnet tilfredsstiller foreldrenes behov og ønsker, er det et «snilt» barn. Hvis det vegrer seg for å gjøre som foreldrene sier, blir det oppfattet som «uhøflig» og muligens egoistisk.

Foreldrene oppdrar barnet for at det skal klare seg greit i samfunnet og blant andre mennesker. Det faller sjeldnere foreldre inn at det trenger barnet til å tilfredsstille sine egne ønsker.

Barnet har behov for å bli sett og tatt hensyn til ut fra egne behov. At det kan gi uttrykk for følelser og fornemmelser

og bli møtt med respekt, også når det settes grenser for dets handlinger. Det vil si, det må være en atmosfære av toleranse, respekt og aktelse overfor barnet, og også mellom personene i barnets omgivelser.

Det har bruk for minst ett menneske som går helt og fullt inn for det, forstår det og tar det på alvor, viser det sin beundring, følger det med oppmerksomhet og interesse. En person som er trygg, stødig, tilgjengelig, omsorgsfull, og som kan stimulere det, vekke dets nysgjerrighet. Og samtidig en voksen som kan vise og sette grenser, med respekt for barnet og dets integritet.

I tenårene kommer vesentlige spørsmål i fokus: hvorfor ble jeg født, hvem elsker meg, hvem er jeg, og mange flere. Alle disse tankene setter også et oppgjør i gang, overfor tidligere autoriteter. Et oppgjør som har frigjøring og selvstendighet som mål. Denne perioden i livet gir mulighet for å få bearbeidet og snakket om tidligere vanskeligheter og traumer. Også her blir det viktig med minst én person barnet har trygghet og fortrolighet til.

Hva så når et barn er blitt slått? Her blir det viktig med åpenhet, fortelle om det som er skjedd, ikke betvile barnets opplevelse av det som hendte. Barnet har behov for å gi sin egen opplevelse og sine egne følelser uttrykk først, vite seg sikker på å bli hørt og forstått før det kan høre foreldrenes forklaring og unnskyldning.

Det er viktig å stå ved det som skjedde, også selv om det skjedde ut fra en vanskelig situasjon, hvor foreldrene var voldsomt frustrert, hadde mange vanskeligheter, var temperamentsfulle, eller hva det nå lå bak handlingen. Uansett bakgrunn: foreldrene må be om unnskyldning, og unnskyldningen må romme det at foreldrene selv tar ansvar for det de har gjort.

Eva Handest.
Psykolog på poliklinikken på Rogaland psykiatriske sjukehus og driver i tillegg privat praksis. Utdannet psykolog, sexolog og sykepleier.

Henrik Bjørshol.
Klinisk sosionom på Psykiatrisk poliklinikk Sandnes. Utdannet sosionom og familierapeut.

Skriv til Eva og Henrik

Skriv til Eva og Henrik om samliv. Still spørsmål om forholdet mellom enslige, mellom partnere, mellom foreldre og barn, mellom svigerforeldre og svigerbarn, ja om mange former for samliv.

Vi vil også gjerne ha kommentarer fra leserne til det som har stått i denne spalten. Alle innlegg trykkes anonymt.

Postadresse:
Samliv, Heljå, Stavanger Aftenblad, postboks 229, 4001 Stavanger.
Telefaks: 51 50 19 42
E-post: ludvig.lorentzen@stavanger-aftenblad.no

”**Å bli slått er en krenkelse, en smertefull og skremmende opplevelse**”

Eva og Henrik